

JONAVOS RAIMUNDO SAMULEVIČIAUS PROGIMNAZIJOS ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

2. Švietimo pagalbos tikslas – padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi progimnazijoje, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui progimnazijoje.

3. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, kitais susijusiais įstatymais, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 patvirtintu Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, kitais švietimo ir mokslo ministro įsakymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, mokytojų, klasės vadovų bei pagalbos mokiniui specialistų pareigybių aprašymais.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. Švietimo pagalba – tai specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą.

4.2. Mokymosi pagalba – mokytojų teikiama pagalba, kuri integruojama į mokymo(si) procesą. Pagalbą mokiniui pirmiausia suteikia jį mokantis mokytojas, pritaikydamas tinkamas mokymo(si) priemones, metodus, užduotis ir kt.

4.3. Psichologinė pagalba – mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, psichologinės pagalbos teikėjams bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), mokytojais ir juos konsultuojant.

4.4. Socialinė pagalba – tai siekimas padėti vaikams geriau adaptuotis visuomenėje, bendruomenėje, švietimo, globos ar kitose socialinėse įstaigose, vykdančiose ugdymo funkcijas, racionaliau išnaudoti visas teikiamas galimybes lavintis, mokytis ir augti savarankiškais piliečiais.

4.5. Socialinė pedagoginė pagalba – progimnazijos darbuotojų (socialinio pedagogo, klasės vadovų, mokytojų ir administracijos) veikla, susijusi su mokinių socialinių ir pedagoginių poreikių tenkinimu, skirta vaikų auklėjimo ir socialinėms problemoms spręsti.

4.6. Specialioji pedagoginė pagalba – pedagoginių priemonių sistema, padedanti užtikrinti veiksmingą specialiųjų poreikių turinčių asmenų ugdymą.

II. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

5. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai:

5.1. užtikrinti mokinių saugumą progimnazijoje;

5.2. šalinti priežastis, dėl kurių mokiniai negali lankyti progimnazijos ar vengia tai daryti;

5.3. sudaryti sąlygas gabių ir specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų ugdymui(-si);

5.4. užtikrinti vaikų mokymąsi pagal privalomojo ugdymo programas iki 16 metų;

5.5. sudaryti sąlygas žemų ugdymosi pasiekimų mokinių ugdymui(-si);

5.6. padėti mokiniams adaptuotis progimnazijoje ar naujoje ugdymo pakopoje;
5.7. teikti reikalingą psichologinę, pedagoginę (dalykų konsultacijos), socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę (specialusis pedagogas, logopedas) ir specialiąją (mokytojo padėjėjai) pagalbą.

6. Švietimo pagalbos teikimo principai:

6.1. lygios galimybės – kiekvienam mokiniui užtikrinamas pagalbos prieinamumas;
6.2. visuotinumumas – pagalba teikiama visiems vaikams, kuriems jos reikia;
6.3. kompleksiskumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo sistemos pagalbos vaikams teikimo formomis;
6.4. decentralizacija – šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;
6.5. individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus vaiko problemas.
6.6. konfidencialumo – neatskleidžiama konfidenciali informacija be mokinio ar jo tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimo tretiesiems asmenims, išskyrus atvejus, kuriuos numato LR įstatymai.

III. ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

7. Švietimo pagalbos gavėjai – progimnazijos PUG ugdytiniai, mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai.

7.1. Švietimo pagalbos teikėjai – progimnazijos darbuotojai: klasių vadovai, mokytojai, socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, logopedas, psichologas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, mokytojų padėjėjai ir vadovai.

8. Pagalbos teikimą koordinuoja progimnazijos vadovai.

9. Švietimo pagalbos formos:

9.1. individualus darbas su mokiniu (gabių mokinių skatinimas bei ruošimas dalyvauti olimpiadose bei konkursuose, darbas su jais; individualios konsultacijos mokiniams turintiems mokymosi sunkumų; psichologo, socialinio pedagogo konsultacijos, logopedo, specialiojo pedagogo pratybos su mokiniais, turinčiais mokymosi sunkumų; klasės vadovų, mokytojų, administracijos pokalbiai; ugdymas namuose; trišalio susitarimo surašymas su mokiniu, turinčiu mokymosi sunkumų.

9.2. darbas su mokinių grupe – grupinės konsultacijos; klasės valandėlės; grupiniai specialistų užsiėmimai;

9.3. grupinis darbas su mokinio šeima – pagalba sprendžiant problemas, trukdančias vaiko ugdymo(si) procesui; tėvų (globėjų, rūpintojų) ir progimnazijos bendradarbiavimo stiprinimas;

9.4. darbas su progimnazijos bendruomene – saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas, savivaldos aktyvinimas;

9.5. darbas su socialiniais partneriais, siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą.

10. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

10.1. konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant ugdytis, tinkamai elgtis, geriau pažinti save, padėti ugdytis mokymosi sunkumų turintiems arba gabiems mokiniams.

10.2. ugdymo diferencijavimas, individualizavimas mokiniui ir mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas;

10.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas – ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, laikytis sveikos gyvensenos reikalavimų;

10.4. prevencinių programų įgyvendinimas;

10.5. pagalbos komandos telkimas progimnazijoje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

IV. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO ORGANIZAVIMAS

11. Dalykų mokytojai:

11.1. išsiaiškina mokinių poreikius, tikslus, interesus, gabumus;

11.2. diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą;

11.3. pritaiko dalykų bendrąsias programas specialiųjų ugdymo(si) poreikių mokinių ugdymui;

11.4. stebi, analizuoja, identifikuoja kylančius sunkumus (pastebi, kad mokiniui nesiseka pasiekti bendrosiose programose numatytų konkrečiau dalyko pasiekimų, po nepatenkinamo kontrolinio darbo įvertinimo, po ligos ir kt.), esant būtinybei informuoja klasės vadovą, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus);

11.5. esant poreikiui sudaro Individualios švietimo pagalbos mokiniui teikimo planą mokymosi spragoms šalinti turintiems nepatenkinamą įvertinimą ir mokiniams, siekiantiems aukštesnio įvertinimo, aptaria pagalbos būdus;

11.6. mokymosi pagalbą integruoja į ugdymo procesą, pritaiko mokymo(si) užduotis, metodus ir kt.;

11.7. teikia individualią pagalbą per pamoką, po pamokų arba kitu su mokiniu suderintu laiku; 12.8. informuoja klasės vadovą, progimnazijos švietimo pagalbos specialistus, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus), kartu tariasi dėl pagalbos (jeigu suteikta pagalba neefektyvi).

12. Klasių vadovai:

12.1. rūpinasi savo klasės mokinių asmenybės ugdymu(si) bei branda;

12.2. domisi ir rūpinasi mokinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną;

12.3. suteikia mokiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, patyčios ar kitokio pobūdžio išnaudojimas;

12.4. informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie iškylančias problemas;

12.5. siekia pažinti auklėtinių poreikius, interesus, gabumus;

12.6. bendradarbiauja su dalykų mokytojais, progimnazijos švietimo pagalbos specialistais, sveikatos priežiūros specialistais, progimnazijos administracija;

12.7. padeda mokiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas;

12.8. stebi, analizuoja tėvų (globėjų, rūpintojų) bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(si);

12.9. aptaria su ugdytiniais jų veiklą bei ugdymo(si) rezultatus, padeda mokiniams išvelgti mokymosi veiklos rezultatų priežastis, numatyti tolesnius ugdymo(si) tikslus bei jų įgyvendinimo būdus.

13. Socialinis pedagogas:

13.1. problemų, susijusių su įvairiais mokiniams kylančiais sunkumais (pagrindinių vaikų reikmių tenkinimo, saugumo užtikrinimo) vertinimas ir sprendimas;

13.2. priežasčių šalinimas, dėl kurių mokiniai negali lankyti progimnazijos ar vengia tai daryti; 13.3. bendradarbiavimas su klasių vadovais, kitais pedagogais, specialistais, progimnazijos administracija sprendžiant mokinių socialines-pedagogines problemas, ieškant efektyvių pagalbos būdų;

13.4. bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (vaiko teisių apsaugos tarnyba, pedagogine psichologine tarnyba, policija, savivaldybės socialiniais darbuotojais ir kt.);

13.5. darbas su mokiniais, priklausomais nuo alkoholio, narkotinių medžiagų, patiriančiais seksualinį ar fizinį išnaudojimą, patyčias;

13.6. pagalba tėvams ar teisėtiems mokinio atstovams ugdant savo vaiką (suprasti jo socialinius ir psichologinius poreikius, jų tenkinimo svarbą, geriau suprasti tėvų teises ir pareigas);

13.7. bendradarbiavimas su klasių vadovais rūpinantis mokinių socialinių įgūdžių ugdymu.

14. Specialusis pedagogas:

14.1. atlieka mokinių vertinimą, nustato mokinių žinių, mokėjimų, įgūdžių, gebėjimų lygį ir jų atitikimą ugdymo programos

14.2. padeda specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams įsisavinti ugdymo turinį (specialiojo pedagogo kabinete ar klasėje) ir lavina jų sutrikusias funkcijas, atsižvelgdamas į kiekvieno specialiųjų poreikių mokinio gebėjimus, ugdymosi galimybes, mokymosi ypatumus

14.3. bendradarbiaudamas su pedagogais, specialiųjų poreikių mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais asmenimis, tiesiogiai dalyvaujančiais ugdymo procese, numato ugdymo tikslus ir uždavinius bei jų pasiekimo būdus ir metodus, atitinkančius specialiųjų poreikių mokinių poreikius bei galimybes, ir juos taiko;

14.4. pataria mokytojams, kaip pritaikyti specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams mokomąją medžiagą ir mokymo priemones, rengti ugdymo programas, teikia metodinę pagalbą mokytojams, specialiųjų poreikių mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

14.5. konsultuoja progimnazijos bendruomenę specialiųjų poreikių mokinių ugdymo, specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo klausimais, formuoja bendruomenės ir visuomenės teigiamą požiūrį į specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius.

15. Logopedas:

15.1. įvertina mokinių kalbos raidos ypatumus, nustato kalbos ir kitus komunikacijos sutrikimus, specialiuosius ugdymosi poreikius mokykloje;

15.2. siūlo skirti specialiąją pedagoginę pagalbą, mokiniams turintiems kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų: sąrašą mokinių, kuriems numato teikti specialiąją pedagoginę (logopedo) pagalbą suderina su mokyklą aptarnaujančia pedagogine psichologine tarnyba ir teikia tvirtinti mokyklos vadovui, o jam šį sąrašą patvirtinus, pateikia mokyklos specialiojo ugdymo komisijai;

15.3. bendradarbiaudamas su mokytojais, specialiųjų poreikių mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais asmenimis, tiesiogiai dalyvaujančiais ugdymo procese, mokyklą aptarnaujančios pedagoginės psichologinės tarnybos specialistais, numato specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tikslus ir uždavinius, jų pasiekimo būdus ir metodus, atitinkančius specialiuosius mokinių poreikius bei galimybes, ir juos taiko.

16. Psichologas:

16.1. stiprina mokinių psichologinį atsparumą ir psichikos sveikatą;

16.2. skatina saugios ir palankios mokymuisi aplinkos kūrimą progimnazijoje;

16.3. bendradarbiauja su tėvais (globėjais, rūpintojais), klasių auklėtojais ir mokytojais, nustatydamas mokinio psichologines, asmenybės ir ugdymosi problemas, padeda jas spręsti;

16.4. konsultuoja mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) ugdymo(si) ir karjeros klausimais;

16.5. teikia pagalbą ištikus krizei;

16.6. gilina progimnazijos bendruomenės narių žinias apie mokinių problemas ir jų sprendimą.

17. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas dirba bendradarbiaudamas su progimnazijos bendruomene, kitais sveikatos priežiūros, psichologinės bei socialinės pedagoginės pagalbos ir kitų suinteresuotų tarnybų specialistais:

17.1. teikia sveikatinimo veiklos metodines konsultacijas mokytojams, mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) bei kaupia metodinę ir informacinę medžiagą mokinių sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais;

17.2. teikia informaciją sveikatos išsaugojimo bei stiprinimo klausimais ir organizuoja šios informacijos sklaidą (progimnazijos stenduose, renginiuose, viktorinose ir pan.) progimnazijos bendruomenei;

17.3. inicijuoja ir dalyvauja progimnazijos sveikatinimo projektų (programų) rengime bei juos įgyvendinime;

17.4. teikia pagalbą mokiniams ugdant sveikos gyvensenos ir asmens higienos įgūdžius;

17.5. dalyvauja organizuojant mokinių maitinimo priežiūrą, skatinant sveiką mitybą bei sveikos mitybos įgūdžių formavimą.

18. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui:

18.1. gavęs informaciją iš klasės vadovų, dalyko mokytojų, suburdamas reikalingų specialistų komandą, operatyviai sprendžia problemą;

18.2. vykdo mokytojų, dirbančių su specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais ugdomąją priežiūrą;

18.3. koordinuoja gimnazijos Vaiko gerovės komisijos darbą.

19. Progimnazijos administracija:

19.1. analizuoja mokinių ugdymo, gimnazijos veiklos, gabiųjų ir specialiųjų poreikių mokinių ugdymo klausimus;

19.2. išimties tvarka svarsto ypatingus prevencinius atvejus, bendradarbiauja su teisėsaugos, teisėtvarkos institucijomis, Švietimo pagalbos tarnyba.

20. Progimnazijos vaiko gerovės komisija:

20.1. organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą mokiniams, mokytojams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams), saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą;

20.2. organizuoja švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas;

20.3. progimnazijos VGK bendradarbiauja su teisėtvarkos institucijomis, Švietimo pagalbos tarnyba.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Klasių vadovai supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su svarbiausiomis tvarkos aprašo nuostatomis, organizavimu.

22. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo planavimas, aptarimas ir vertinimas, atsakingas aprašo vykdymas užtikrina visavertį švietimo pagalbos mokiniui įgyvendinimą progimnazijoje.

23. Darbo patirtis ir profesinė kompetencija sudaro prielaidas tinkamai teikti pedagoginę, specialiąją pedagoginę, socialinę, informacinę pagalbą mokiniams.

24. Mokinių pasiekimai progimnazijoje nuolat stebimi ir analizuojami, todėl išskylantys mokymosi sunkumai yra laiku identifikuojami. Apie pastebėtus mokinio mokymosi sunkumus yra informuojami progimnazijos švietimo pagalbos specialistai bei mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai). Bendradarbiaujant progimnazijos specialistams, pedagogams ir mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) tariamasi dėl mokymosi pagalbos suteikimo.

25. Apraše pateiktos švietimo pagalbos teikimo mokiniui modelio pavaizduotos 1 priede.